

entuzjaści edukacji

Postawy gimnazjalistów wobec literatury

dr hab. prof. UJ Anna Janus-Sitarz

Wyniki badania:

Dydaktyka literatury

i języka polskiego

w świetle nowej podstawy programowej

Warszawa, 13-14 marca 2015 r.

Szkolne i środowiskowe uwarunkowania czytelnictwa

1. 1/5 uczniów w ogóle nie czyta książek poza przymusem lekturowym.
2. Ponad połowa uczniów nie czyta lektur obowiązkowych w ogóle lub czyni to sporadycznie.
3. Czytelnictwo uczniów słabnie wraz z ich wiekiem.
4. W około 1/5 domów rodzinnych uczniów nie ma książek wcale lub są w znikomej liczbie – do 25 sztuk.
5. 2/3 polonistów deklaruje, że motywowanie uczniów do czytania książek sprawia im największą trudność wśród różnych innych powinności określanych powszechnie jako trudne.

Zróżnicowanie czytelnictwa chłopców i dziewcząt

Od IX 2012 roku do końca II 2013

żadnej książki nie przeczytała:

1/4 chłopców,

1/10 dziewcząt.

Słabe czytelnictwo = słabe osiągnięcia

entuzjaści edukacji

Zaczytani (*fragment*)

Marianna: – Czytam, żeby się odprężyć. Liczy się chwila: teraz mi przyjemnie.

Sylwia: – To moja ulubiona rzecz w życiu, oprócz spania. Dostarcza wzruszeń. Dzięki temu moje życie jest przyjemne. Poza tym lepiej siebie poznajesz. Wchodzisz w inny świat, utożsamiasz się.

Tomasz: – Wybrałem literaturę, bo ona we mnie uruchamia refleksję. Dialog. Z samym sobą i z otoczeniem. Współczesny człowiek powinien jak najwięcej czytać, żeby mieć możliwość rozważania różnych sytuacji.

Bernadetta: – Powinniśmy się mierzyć z trudnymi tematami. Z obowiązku wobec ludzi, którzy tego nie przeżyli. Zapisy ich doświadczeń.

Na podstawie: Magdalena Szwarc, *Zaczytani*, „Duży Format” 9/967, 1.03.2012, s. 7.

Czy zgadzasz się z opiniami przytoczonymi w tekście 4.? Wyraź swój pogląd w tej samej sprawie i uzasadnij go, przywołując co najmniej trzy argumenty. Twoja praca powinna zająć przynajmniej połowę wyznaczonego miejsca.

Postawy uczniów wobec literatury

1/5 uczniów - **ENTUZJAŚCI LITERATURY**

3/5 uczniów - **ZDYSTANSOWANI ZWOLENNICY
CZYTANIA**

1/5 uczniów - **PRZECIWNICY LEKTURY**

ENTUZJAŚCI LITERATURY

„Dzięki niej umiem żyć lepiej i piękniej”

„znajdujemy odpowiedzi na trudne pytania, które boimy się lub wstydzimy zadać”

„Czy czytanie się opłaca?”, czyli pragmatyczni

„Czytanie jest bardzo potrzebne ponieważ wiele rzeczy uczymy się czytając.

Pierwszym argumentem jest to że czytając książkę czy jakąś inną lekturę, **uczymy się wtedy ładnie, płynnie czytać**. Człowiek, który czyta dużo książek, czyta je ładnie i płynnie.

Drugim argumentem jest większa **znajomość ortografii i interpunkcji**. Ponieważ w jakiejkolwiek lekturze znajduje się poprawnie napisany tekst, dlatego czytając uczymy się poprawnie pisać wyrazy. Z tekstu możemy też nauczyć się zasad interpunkcji.”

„jak w szkole czytamy lektury potem mamy z tego sprawdzian, no to jak **chcemy mieć dobrą ocenę**, musimy ją przeczytać, żeby wiedzieć co tam było.”

Powtarzający obiegowe opinie dorosłych

*„Większość dzisiejszej młodzieży swój wolny czas przeznaczają na **siedzenie przed komputerem, przed „bezsensownymi grami”, które tylko psują naszą psychikę** i w niczym na pewno nam nie pomagają. Młodzi ludzie powinni być zachęceni do czytania książek, a nie do marnowania czasu przed ekranem komputera czy telewizora. Wiem, że nie łatwo ich do tego zachęcić, ponieważ ciężko nawet mnie do tego zmusić.”*

„Jak mówi mój dziadek ludzie powinni dużo czytać, ponieważ gdy czytamy książki to uczymy się ortografii i interpunkcji.”

„W tych czasach dzieci są narażone na to, że cały czas siedzą przy komputerach zamiast czytać książki.”

*„**książki są mniej szkodliwe niż siedzenie przed komputerem**”*

PRZECIWNICY LEKTURY

„przykry obowiązek”; „udręka”; „nie czytam i dobrze mi z tym”

„Straszne marnotrawstwo czasu”, czyli **pozbawieni dobrych doświadczeń czytelniczych**

„we wszystkim książki pobija komputer”, czyli **zafascynowani cyfrowym światem**

„Wszystkie lektury są takie same”, czyli **zniechęceni przez szkołę**

PRZECIWNICY LEKTURY

*„Niemożna mieć możliwości rozwiązania jakiegokolwiek sytuacji, czytając książkę gdzie wszystko jest zaplanowane. „Wchodzisz w inny świat utożsamiasz się”, nic bardziej bzdurnego. Czytając książkę, tylko spogląda się na inny świat nie wchodzi się do niego, nie utożsamiasz się z niczym, gdyż nie masz wpływu na żadne działania. **Wchodzi się w inny świat w dobrych grach „Role Play Games” (RPG) gdzie utożsamiasz się z postacią, którą sterujesz i z całym światem w grze przedstawionym, którego losy zależą od twoich wyborów, zachowań. Nie w książce, w której nie masz nic do powiedzenia i nic od ciebie nie zależy.**”*

Brak interaktywności i twórczego dialogu z książką.

Wnioski

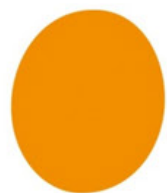
Dla uczniów **ważne** są:

w czytaniu literatury:

- przydatność,
- interaktywność,
- tematyka.

na lekcjach o literaturze:

- swobodna rozmowa,
- otwartość nauczyciela,
- indywidualizacja sposobów motywowania.

entuzjaści edukacji

Lektura ma twarz nauczyciela

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

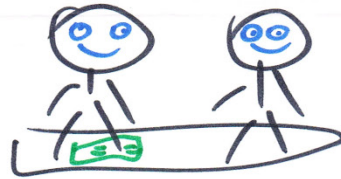
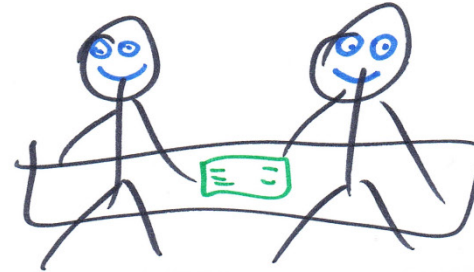
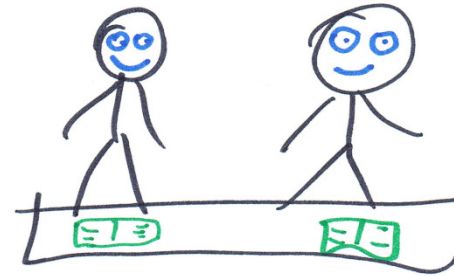
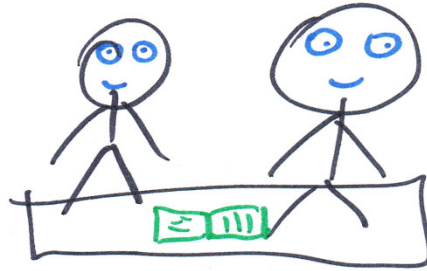
*entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Idealna lekcja według nauczyciela

☰ - otwarte księgi

☺ - zainteresowanie

✓ - przychylność sympatie

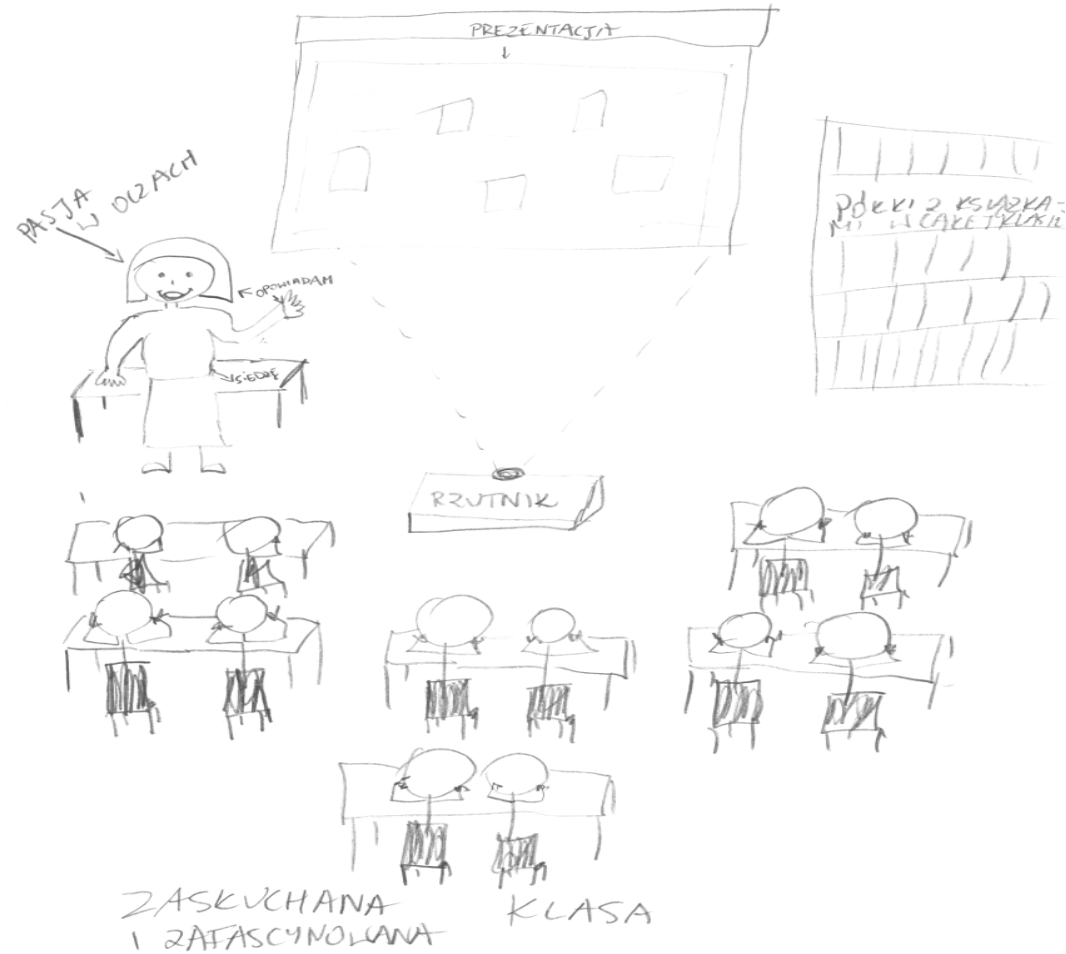

Idealna lekcja według nauczyciela

Idealna lekcja według nauczyciela

Idealna lekcja według uczniów

Idealna lekcja według uczniów

Idealna lekcja według uczniów

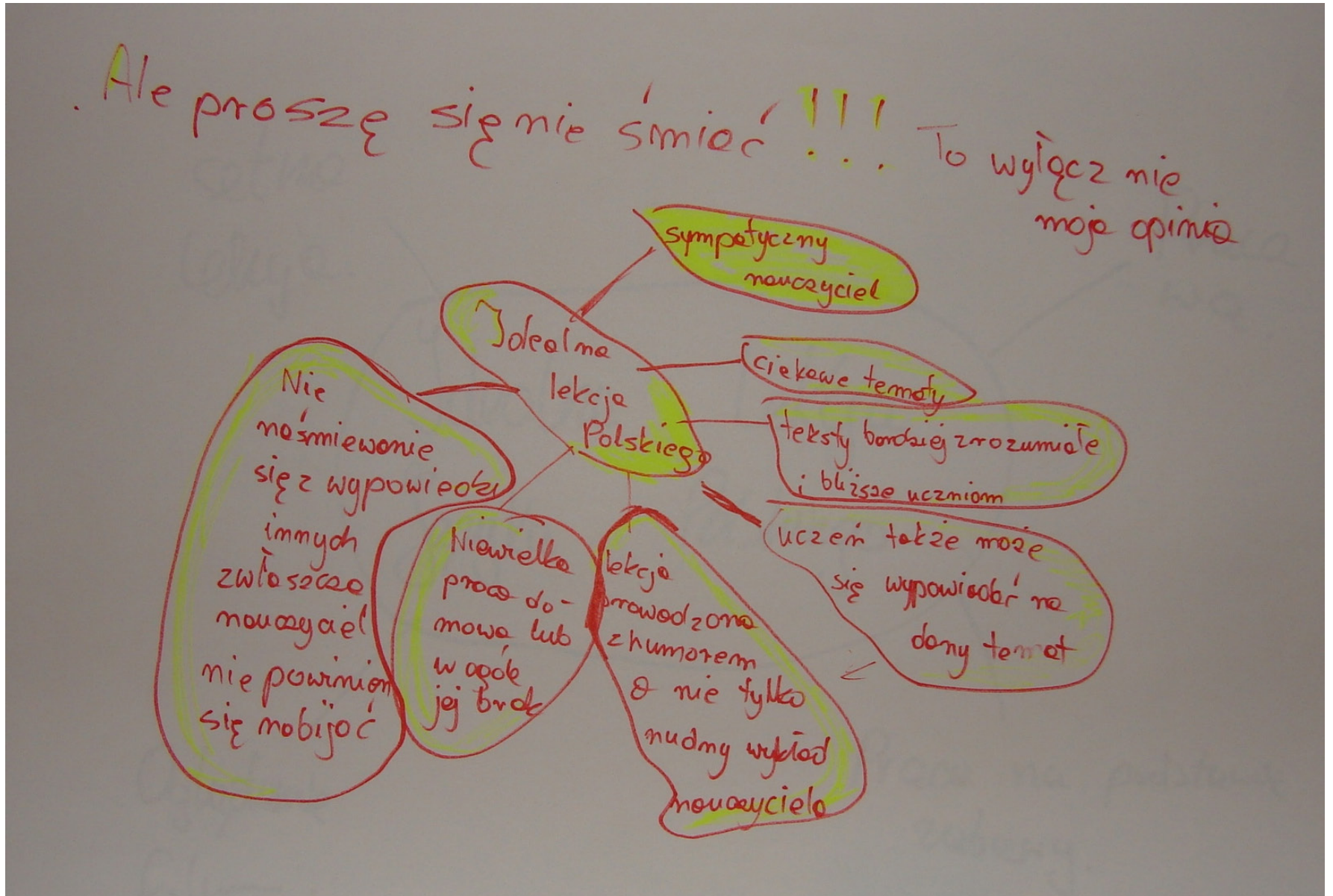

Idealna lekcja według uczniów

Idealna lekcja według uczniów

REKOMENDACJE:

Dla systemu edukacji:

- wyposażyć biblioteki w nowości literackie - dostosowywać lektury do potrzeb i zainteresowań młodych ludzi;
- zapewnić nauczycielom kontakt z ekspertami od literatury i nowoczesnych metod nauczania (konieczna jest aktualizacja wiedzy merytorycznej i metodycznej);

Dla nauczycieli:

- nie unikać tematów trudnych w literaturze;
- rozwijać u uczniów gotowość przezwyciężania trudności;
- indywidualizować dobór lektur (motywować do czytania szczególnie chłopców);
- adekwatnie wybierać metody pracy na lekcjach literatury.

entuzjaści edukacji

„Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Instytut Badań Edukacyjnych

ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa

tel.: (22) 241 71 00, e-mail: ibe@ibe.edu.pl